

18255

327

u-84

№ 11 ԽՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱ-
ՏԻՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ № 11

Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացե՛ք!

9683

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՏԱՆ

ՎԻԼՍԸՆԻՆ

ԳԻՆՆ Է՝ 75 Կ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ

ԽՈՍԿԻՆ—1918

327

Խ-84

327

13.05.2013

ku-84

29

15 JAN 2010

27 SEP 2006

Զվեց տեղ-վանակրակից. 9/11 242.

№ 11 ԴՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՖԵԴԵՐԱ- ՏԻՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ № 11

Պրոլետարներ բոլոր երկրներ, միացե՛ք!

300

1333-ԽՈ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՏԱՆ

ՎԻԼՍԸՆԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏԻ

ԽՈՐՀԻՆ—1918

9683

18255

Մ Ո Մ Կ Ի Ա
Տպարան Եղբ. Կ. և Ռ. ՄՈՒՐԱԴԵԱՆՆԵՐԻ
1918

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՏԱՆ ՎԻՍՈՇՆԻՆ

Հիսուսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների Նախագահ
Վուդրո Վիլսոնին

Պ ա Ր Ո Ն Ն ա խ ա գ ա 4.

Յունւարի 18-ին Հիւսիս-Ամերիկեան Միացեալ Նահանգների կոնգրեսին ուղղած Ձեր զրութեան 6-րդ յօդաւածի մէջ Դուք Ձեր խորին համակրանքը յայտնեցիք Ռուսաստանին, որ այն ժամանակ դէմ առ դէմ կանգնած բանակցութիւններ էր վարում զերման հղօր իմպերիալիզմի հետ Դուք ասում էիք, թէ Ձեր նպատակն է ազատագրել ռուսական ամբողջ տերրիտորիան և Ռուսիային վերաբերեալ հարցերն այնպիսի ձևով լուծել, որ միւս ազգերն իրենց ամենակատարեալ և ազատ օժանդակութեան երաշխիքը տան Ռուսաստանին, իսկատար և անարդել հնարաւորութիւն ընձեռելով նրան, որպէսզի նա անկախօրէն որոշի իր սեփական քաղաքական զարգացման և ազգային քաղաքականութեան ընթացքը, — մի ընթացք, որ կապահովի Ռուսիայի սրտողին ընդունելութիւնն ազատ ազգերի միութեան մէջ, պահպանելով կառավարական այն ձևը, որ նա ինքն իր համար կրնորի. այդ ընթացքը կապահովի նաև ամեն տեսակ օժանդակութիւն, որի կարիքը

կղզայ նա և կամ ինքը կհամենայ: Ու դուք ուե-
լացրել էիք նաև, «Թէ այն վերաբերմունքը, որ
կունենան դէպի Ռուսաստանն ուրիշ մեծ ժողո-
վուրդներն առաջիկայ ամիսների ընթացքում, կլինի
այն փորձաքարը, որի միջոցով կարելի կլինի գնա-
հատել նրանց դէպի Ռուսաստանն ունեցած բարի
զգացումները, նրա կարիքների ըմբռնումը, որ տար-
բերում են իրենց սեփական շահերից, ինչպէս և
այդ ժողովուրդների իմաստութիւնն ու համակ-
րանքի անշահախնդրութիւնը»:

Ըստ երևույթին, այն կատաղի պաշարը, որ
Բրեսա - Լիտովսկում մենք մղել ենք զերման իմպե-
րիալիզմի դէմ, աւելի սրտագին դարձրած պիտի
լինէր միայն Խորհրդային Ռուսիայի հանդէպ ունե-
ցած Ձեր համակրանքը, որովհետեւ զերման արշաւի
սպառնալիքի տակ Բրեսաի բռնադատ հաշտու-
թիւնը վաւերացնող Խորհուրդների համադրումարին
Դուք Ձեր ողջոյնն էիք ուղարկել և հաւաստիա-
ցումը, թէ Խորհրդային Ռուսիան կարող է իր յօրը
դնել Ամերիկայի օգնութեան վրայ:

Այդ օրից անցել է վեց ամիս: Եւ Ռուս ժո-
ղովուրդը բաւականին ժամանակ է ունեցել ճշա-
րէն գնահատելու Ձեր կառավարութեան և Ձեր
դաշնակիցների իր հանդէպ ունեցած բարի զգա-
ցումները, իր կարիքների ըմբռնումը, նրանց իմաս-
տութիւնն ու համակրանքների անշահախնդրու-
թիւնը: Ձեր և Ձեր դաշնակիցների դէպի Ռուսաս-
տանն ունեցած այդ վերաբերմունքը նախ և առաջ

արտայայտւեց այն բանում, որ Ձեր Ֆրանսացի
դաշնակիցների զրամական օժանդակութեամբ և
Ձեր իսկ կառավարութեան գլխանադիտական ա-
շակցութեամբ ռուսական հողի վրայ կազմակերպւեց
չէխ - սլովակների դաւը, որոնց ամեն տեսակ օգ-
նութիւն է հասցնում Ձեր կառավարութիւնը: Որոշ
ժամանակի ընթացքում փորձեր էին արւում ա-
ռիթ ստեղծելու Ռուսիայի և Միացեալ Նահանգ-
ների միջև պատերազմ հրահրելու համար, և այդ
նպատակով տարածում էին այնպիսի ստալոգ տե-
ղեկութիւններ այն մասին, որ իբր թէ զերման
զերինները զրուել են Սիբիրի երկաթուղին: Բայց
Ձեր իսկ սպաները, իսկ նրանցից չեւոյ նաև Ձեր
Կարմիր Խաչի վարիչ զնդապետ Ռոբէնսը ի վիճակի
եղան համոզւելու, որ այդ բոլորն էլ հնարովի բա-
նէր են: Չէխ - սլովակների ապստամբութիւնը կազ-
մակերպւած էր այդ դժբաղդ և խաբւած մարդկանց
իբր թէ պաշտպանելու համար Գերմանիային և
Աւստրիային լանձնելու վտանդից: Բայց դուք կա-
րող էք, ի միջի այլոց, Ֆրանսիական զինւորական
պատւիրակութեան անդամ կապիտան Սադուլի
դքսը բաց նամակից տեղեկանալ, թէ իրական հի-
մունքներից որչափ զուրկ է այդ չերիւքանքը: Դեռ
պարւայ սկզբին միայն այն պատճառով չմեկնեցին
չէխ - սլովակները Ռուսիայից, որ Ֆրանսիական կա-
ռավարութիւնը նրանց համար շոգենաւեր չուղար-
կեց: Մի բանի ամիս մենք ի դուր սպասեցինք, որ
Ձեր դաշնակիցներն երթալու հնարաւորութիւն

տան չէի - սյովակներին: Ակներե է, որ այդ կառավարութիւններին աւելի ձեռնառու էր չէի - սյովակների քննարկ Ռուսաստանում (թէ ինչ նպատակով՝ այդ ցոյց աւելն յետակալ դէպքերը), քան թէ նրանց Փրանսիա գնալը՝ Փրանսիական սահմանի վրայ պատերազմին մասնակցելու: Չէի - սյովակների ապստամբութեան իսկական բնաւորութիւնն ամենափայլուն կերպով ապացուցանում է այն փաստը, որ իրենց ձեռքին ունենալով Սիբիրի երկաթուղին, չէի - սյովակները գնալու համար չօգտուեցին այդ երկաթուղով, այլ իրենց ղեկավար Համաձայնութեան կառավարութեանց հրահանգով դերադասեցին բուն Ռուսիայում ոռւս հակա - յեղափոխութեան նեղուկը դառնալ: Նրանց հակա - յեղափոխական ապստամբութիւնը, որ անհնարին դարձրեց Վոլգայով հացի ու նաւթի փոխադրութիւնը, որ բանւորներին ու զիւղացիներին Սիբիրի հացի և այլ մթերքների շտեմարաններից կտրեց ու սովի մատնեց: — Ահա թէ ամենից առաջ ինչ տեսան ու ճաշակեցին Ռուսիայի բանւորներն ու զիւղացիները Ձեր և Ձեր դաշնակից կառավարութեանց կողմից՝ դեռ տարւայ սկզբին տւած Ձեր խոստումներից չետոյ: Իսկ զրանից անմիջապէս չետոյ նրանք մի ուրիշ բան էլ ճաշակեցին — ամերիկեան զօրքերի մասնակցութեամբ դաշնակից զօրքերի չարձակումը Ռուսիայի հիւսիսի վրայ, առանց որ և է առիթի և պատերազմի յայտարարութեան նրանց ոռւսական սահմաններ ներխուժելը, ոռւս քաղաքների ու

գիւղերի գրաւումը, Խորհրդային պաշտօնակատար անձանց զնդակահարումն և ոռւս խաղաղ բնակչութեան զլխին կատարած ամեն տեսակ բռնութիւնները:

Պարոն Նախագահ, Դուք խոստացել էիք օգնել Ռուսիային, որ նա լիակատար և անարգել հնարաւորութիւն ստանայ՝ անկախօրէն տնօրինելու իր քաղաքական դարգացումն և իր ազգային քաղաքականութիւնը: Իսկ իրօք Ձեր այդ օժանդակութիւնն արտայայտեց նրանում, որ չէի - սյովակների զօրքերը, իսկ նրանցից անմիջապէս չետոյ նաև Ձեր սեփական և Ձեր դաշնակիցների զօրքերը, — Արխանգելսկում, Մուրմանում, Հեռաւոր Արևելքում փորձեցին բռնութեամբ ոռւս ժողովրդի վրովր փաթաթել այն ճնշողների, շահագործող այն դասակարգերի իշխանութիւնը, որոնց լուծը դեռ անցեալ տարւայ հոկտեմբերին թօթափեցին ոռւս բանւորներն ու զիւղացիք: Արդէն դիակնացած ոռւս հակա - յեղափոխութեան կենդանանալը և նրա արիւնոտ իշխանութիւնը բռնութեամբ ոռւս ժողովրդի վրայ վերահաստատելու համար կատարած փորձերը — ահա թէ ինչ ճաշակեց ոռւս ժողովուրդը, Պարոն Նախագահ, փոխանակ ստանալու այն օժանդակութիւնը, որ Դուք խոստացել էիք Ձեր յայտարարութիւնների մէջ՝ նրա կամքի անարգել արտայայտութիւնը հնարաւոր դարձնելու համար: Ճիշտ աղպէս էլ Դուք, Պարոն Նախագահ, խոստացաք ոռւս ժողովրդին օգնել իր անկախու-

Թեան համար մղող պատերազմում: Բայց իսկապէս տեղի ունեցաւ այն, որ այն ժամանակ, երբ հարաւային Փրոնտում ռուս ժողովուրդը կռիւ էր մղում գերման իմպերիալիզմին ծախւած և իր անկախութեանն սպառնացող հակա - յեղափոխութեան դէմ, երբ իր արեւմտեան սահմանում ռուս ժողովուրդը լարում էր իր բոլոր ուժերն իր երկրի պաշտպանութիւնը կազմակերպելու համար, նա ստիպւած եղաւ իր զօրքերը նետել դէպի Արևելք՝ իրեն ստրկութիւն ու ճնշում բերող չեխ - սլովակների դէմ, և՛ դէպի Նիւսիս՝ իր սահմանները ներս խուժած Ձեր սեփական ու Ձեր դաշնակիցների զօրքերի, և այդ զօրքերի ձեռքով կազմակերպւող հակա - յեղափոխութեան դէմ:

Միայնակ-Նահանգների և Ռուսիայի յարաբերութեան փորձաքարը չուէց այն հետևանքները, որ կարելի էր սպասել կոնգրեսին ուղղած ձեր թղթից, Պարոն Նախագահ: Բայց մենք հիմք ունենք ամենևին դժգոհ չլինել և այդ հետևանքներից, որովհետև հակա-յեղափոխութեան վաչրագութիւնները թէ Արևելքում և թէ Հիւսիսում Ռուսաստանի զիւղացիներին ու բանւորներին ցոյց տւին, թէ ի՞նչ բանի են ձգտում ռուս հակա-յեղափոխութիւնն ու նրա արտասահմանեան օգնականները: Դրա շնորհիւ հէնց դարբնւեց ռուս աշխատաւոր ժողովրդի երկաթէ կամքը՝ պաշտպանելու ազատութիւնը, յեղափոխութեան նւաճումները, զիւղացիներին տրւած հողը և բանւորներին տրւած զօր-

ճարանները: Կապանի, Սիմբիրսկի, Սիլերանի, Սամարայի անկումից յետոյ Ձեզ համար ևս, Պարոն Նախագահ, պարզ պիտի լինէր, թէ իրօք ի՞նչ հետևանքներ ունէր մեզ համար այն, որով մարմնաւորել էին իրօք յունւարի 18-ին Ձեր տւած խոստումները: Մեր կրած փորձութիւնը նպաստեց ստեղծելու մի կուռ և կարգապահ Կարմիր Բանակ, որ օրէ-ցօր աճում է իր ուժով ու զօրութեամբ և ստիճում յեղափոխութիւնը պաշտպանել: Այն վերաբերմունքը, որ Ձեր կառավարութիւնը և Ձեր դաշնակիցները հրապարակ հանեցին մեր հանդէպ, չէր կարող խորտակել մեզ, բնդհակառակն, մենք այժմ աւելի զօրեղ ենք քանի մի քանի ամիս առաջ և բնդհանուր հաշտութեան կնքելու համար Ձեր սկսած միջադպիսին բանակցութիւնները դառնում են մեզ կենդանի ու զօրեղ և թող են տալիս մեզ Ռուսաստանի անունից յայտնելու, թէ մենք պատրաստ ենք այդ բանակցութիւններին մասնակցել: Իբրև զինադադարի նախապայման, — որի ընթացքում պէտք է խաղաղութեան բանակցութիւնները տեղի ունենան, — Գերմանիային տւած Ձեր նոստյում դուք պահանջ էք դրել թողնել զրաւած շրջանները: Մենք պատրաստ ենք, Պարոն Նախագահ, այդ պայմանով զինադադար կնքել և խնդրում ենք — տեղեկացնել մեզ, թէ Դուք և Ձեր դաշնակիցները, Պարոն Նախագահ, երբ էք մտադիր հեռացնել ձեր զօրքերը Մուրմանսկից, Արխանգելսկից ու Սիբիրից: Դուք համաձայն չէք զինադադար

աներ, Պարոն Նախագահ, եթէ Գերմանիան իր նւա-
ճած վալրերը թողնելիս չհրաժարւի խժդժութիւն-
ներից, կողոպուտից և այլն: Դրանից մենք համար-
ձակուում ենք անել այն եզրակացութիւնը, թէ
Դուք ու Ձեր դաշնակիցները կհրամայէք չեխ-սլո-
վակներին, որ վերադարձնեն Կաղանուժ կողոպտած
մեր ոսկու պահեստի մի մասը, թէ Դուք կարգելէք
նրանց, որ իրենց հարկադրեալ նահանջի ժամանակ,
որովհետեւ մենք պիտի ստիպէինք նրանց շուտով
հեռանալ առանց Ձեր հրամանին սպասելու, նրանք
այլևս չեն շարունակի իրենց ալան-թալանչիական
գործողութիւնները և բանւորների ու զիւղացինե-
րի վրայ այլևս գործ չեն դնի իրենց մինչ այսօրւայ
բռնութիւնները:

Ինչ վերաբերում է հաշտութեան Ձեր միւս
պայմաններին, որոնք կայանում են նրանում, թէ
հաշտութիւն կնքող կառավարութիւնները պէտք է
լինեն ժողովրդական զանգւածների կամքի արտա-
յատիչը, ինչպէս չայտնի է այդ Ձեզ, մեր Կառա-
վարութիւնը միանգամայն համապատասխանում է
այդ պահանջներին: Մեր Կառավարութիւնն արտա-
յատում է բանւոր, զիւղացիական և Կարմիր Բա-
նակի մարտիկների Պատգամաւորական Խորհուրդ-
ների կամքը, որոնք ներկայացնում են առնւազն
ուսու ժողովրդի 80%, մի բան, որ չի կարելի ասել
Ձեր կառավարութեան մասին Պարոն Նախագահ:
Բայց յանուն մարդասիրութեան ու խղճողութեան
մենք ընդհանուր հաշտութեան բանակցութիւն-

ների պայման չենք դնում, որ այդ բանակցութիւն-
ներին մասնակցող բոլոր կառավարութիւններն ան-
պատեառ ներկայանան յանձինս Բանւոր, Գիւղ. և
Ձին. Պատ. Խորհուրդների համագումարից բնորոշ
ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդներին: Մենք
զիտենք, որ ժողովուրդների կառավարութեան այդ
ձևը շուտով պետական ընդհանուր ձև կդառնայ և
հէնց ընդհանուր հաշտութիւնը, որ կազատէ ժո-
ղովուրդները կործանման սպառնալիքից, բաց կանի
նրանց թեւերը՝ իր դատաստանն անելու համար այն
իրաւահարզի և այն խմբակների նկատմամբ, որ
մարդկութիւնը համաշխարհային այս սպանդանոցի
մէջ նետեցին և որ իրենց կամքին հակառակ ան-
կասկած կմղէն յոշոտուած ժողովուրդները ստեղ-
ծելու իրենց կամքը ճշտօրէն արտայայտող Խոր-
հրդային Կառավարութիւններ:

Մեր համաձայնութիւնը տալով մասնակցելու
այժմ բանակցութիւններին նոյնիսկ կառավարու-
թիւնների հետ, որոնք տակաւին ժողովրդի կամքը
չեն արտայայտում, մենք մեր կողմից կկամենայինք
ձեզնից մանրամասնօրէն իմանալ, Պարոն Նախա-
գահ, թէ ինչպէս էք պատկերացնում ժողովուրդ-
ների դաշնակցութիւնը, որ Ձեր կարծիքով
հաշտութեան գործը պիտի պսակի: Դուք Լեհաս-
տանի, Սերբիայի, Բելգիայի անկախութիւնն և
Աւստրո-հունգարիայի ժողովուրդների ազատու-
թիւնն էք պահանջում: Ամենայն հաւանականու-
թեամբ՝ Դուք զրանով ցանկանում էք ասել, որ

ամենուրեք նախ և առաջ ժողովրդական զանգւածներն իրենց ձեռքը պիտի վերցնեն իրենց սեփական բաղդի անօրինութեան դործը, որպէսզի յետոյ միանան ժողովուրդների զաշնակցութեան մէջ: Բայց, տարօրինակ կերպով Ձեր պահանջների մէջ մենք չենք նկատում ո՛չ Իրլանդիայի, Եգիպտոսի ու Հնդկաստանի և ոչ իսկ Ֆրիլիպիայի ազատութեան պահանջը, և մենք խորապէս պիտի ցաւէինք, եթէ այդ ժողովուրդները մեզ հետ միասին ի վիճակի չլինէին, իրենց ազատօրէն ընդունած ներկայիչների միջոցով, մասնակցելու ժողովուրդների զաշնակցութեան կազմակերպման դործին: Մենք նոյնպէս շատ կկամենայինք, Պարոն Նախագահ, ժողովուրդների զաշնակցութիւնը ստեղծելու մասին ունենալիք բանակցութիւններից առաջ իմանալ, թէ ինչպէ՞ս էք Դուք պատկերացնում անտեսական բնոյթ կրող բազմաթիւ հարցերի լուծումն, հարցեր, որ ապագայ հաշտութեան դատի համար էական նշանակութիւն ունին: Դուք չէք չիշատակում ռազմական ծախսերը, ուժերից վեր այդ բեռը, որ պիտի ընկնէր ժողովրդական մասսաների ուսերին, եթէ ժողովուրդների զաշնակցութիւնը չհրաժարէր բոլոր երկրների կապիտալիստներից փոխառութիւնների միջոցով արւած պարտքերը վճարելուց: Դուք դիտէք մեզանից ոչ պակաս, Պարոն Նախագահ, որ այս պատերազմը կապիտալիստական բոլոր պետութիւնների քաղաքականութեան հետեւանքն է, որ բոլոր երկրների կառավարութիւններն էլ մրցում

էին իրար հետ սպառազինման դործում, որ քաղաքակիրթ բոլոր ժողովուրդների իշխող խմբերն էլ մասնակցել են նւաճումների քաղաքականութեան, և որ, հետեւաբար ծայրայեղօրէն անարդարացի պիտի լինէր, եթէ ժողովրդական մասսաները, որ այդ քաղաքականութեան համար միլիոնաւոր մարդկանց արիւնով ու անտեսական քաջալուծով են վճարել, դեռ ևս մի առանձին տուրք էլ վճարեն պատերազմի իսկական շանցաւորներին՝ նրանց այն քաղաքականութեան համար, որ առաջ է բերել այս անչափելի դժբաղդութիւնները: Ուստի մենք առաջարկում ենք, Պարոն Նախագահ, որ ժողովուրդների զաշնակցութիւնը, որպէս հիմք իր գոյութեան, ընդունէր հրաժարումը ռազմական փոխառութիւնները վճարելուց: Իսկ ինչ վերաբերում է պատերազմից աւերւած երկրների վերականգնմանը, ապա մենք միանգամայն արդարացի ենք համարում, որ այդ տեսակէտից բոլոր ժողովուրդներն էլ օգնութեան հասնէին դժբաղդ Բելգիային, Լեհաստանին, Սերբիային: Եւ որքան էլ աղքատիկ ու սնանկացած թւայ Ռուսիան, նա պատրաստ է իր կողմից ինչով որ կարող է, օգնել պատերազմի այդ զոհերին, և սպասում է, թէ այս պատերազմից ոչնչով չվնասւած բայց նրանից բազմամիլիոն օգուտներ քաղած ամերիկեան կապիտալն իր կողմից իր ուժերի չափով կօզնի այդ ժողովուրդներին:

Սակայն ժողովուրդների զաշնակցութիւնը ո՛չ միայն պիտի վերջ տայ այս պատերազմին, այլ

և անհնարին պիտի դարձնի առհասարակ ապագայում: Ձեզ անյայտ չի կարող լինել, Պարոն Նախագահ, որ Ձեր երկրի կապիտալիստները մտածում են ապագայում էլ կիրառել նւաճումների և զերշահ ստանալու նոյն քաղաքականութիւնը Ձինստատանում, Սիրիքում և որ, երկիւղ կրելով եապոնական կապիտալի մրցումից, նրանք ռազմական ոյժ են հաւաքում ճնշելու այն ընդդիմութիւնը, որ կարող է ցոյց տալ նրանց Յապոնիան: Անկասկած, Ձեզ յայտնի են նաև ուրիշ տերրիտորիաների և ուրիշ ժողովուրդների վերաբերեալ միւս երկիրների կապիտալիստական իշխող շրջանների ունեցած նոյնանման ծրագիրները: Այդ խմանալով, Դուք պիտի համաձայնէք մեզ հետ, որ անկարելի է զործարանները հանքերն ու բանկերը թողնել մասնաւոր անձանց ձեռքին, որով ժողովրդական մասսաների ստեղծած արտադրութեան հսկայական միջոցները միշտ գործադրում են՝ մթերքներն ու կապիտալն օտար երկրներ արտահանելու համար և նրանց վրէն փաթաթած բարիքների համար վերցնելով նրանցից զեր-շահ: Իսկ աւարի համար մղած նրանց այդ կռիւր առաջ է բերում իմպերիալիստական պատերազմներ:

Ուստի և, Պարոն Նախագահ, մենք առաջարկում ենք, որ բոլոր երկրների կապիտալիստների սեփականադրկումը նոյնպէս լինի ժողովուրդների զաշնակցութեան հիմքը: Ձեր երկրում, Պարոն Նախագահ, բանկերն ու արդիւնաբերութիւնը գտնուում

են այնքան սակաւաթիւ կապիտալիստներին մի խմբակի ձեռքում, որ, Ձեր անձնական բարեկամ զնդապետ Ռորերտսի ասելով, բաւական է ձերբակալել կապիտալիստական թաղթանների մի 20 գլխաւորներ և ժողովրդական զանգւածներին յանձնել այն, ինչ որ նրանք ձեռք են բերել կապիտալիստական աշխարհին յատուկ մեթոդներով, որպէսզի այդպիսով նոր պատերազմների գլխաւոր պատճառը ոչնչացւած լինի: Եթէ Դուք համաձայնէք դրան, Պարոն Նախագահ, եթէ այդպիսով ապագայ պատերազմների աղբիւրները կցամաքեն, ապա կասկածից զուրս է, որ հեշտ կլինի խորտակել բոլոր տնտեսական անշրպեանները և որ բոլոր ժողովուրդներն իրենց արտադրութեան միջոցներն իրենց ձեռքին ունենալով, կենսապէս շահագրգռւած կը լինեն՝ իրար ապուլ ալն, ինչ որ պէտք է իրենց, և ստանալու այն, ինչ որ պէտք է իրենց: Այդ զէպքում խօսք կլինի միայն արդիւնքներն ազգերի միջև փոխանակելու մասին, իւրաքանչիւր ազգ կարտապրի միայն այն, ինչ որ ուրիշներից աւելի բաւ է արտադրում, և ժողովուրդների զաշնակցութիւն թիւնն աշխատաւոր մասսաների փոխադարձ օգնութեան զաշնակցութիւն կլինի: Այն ժամանակ հեշտ կլինի զինւած ուժերը կրճատելու մինչև այն աստիճան, որ անհրաժեշտ է ներքին ապահովութեան համար: Մենք շատ բաւ զիտենք, որ կապիտալիստների շահամոլ զաստիարակը փորձ կանի ստեղծելու այդ ներքին փասնակը, ճիշտ այնպէս, ինչպէս այժմ

ռուս կալաթառներն ու կապիտալիստները՝ ամերիկեան, անգլիական, ֆրանսական ղինւած ուժերի օգնութեամբ փորձում են խել գործարանները բանւորներէից և հողը՝ գիւղացիներէից: Բայց եթէ ամերիկեան բանւորները ողւորւած ժողովուրդներէի դաշնակցութեան Ձեր գաղափարով, կկտարեն ամերիկեան կապիտալիստներէի ընդդիմութիւնն աշխատանքին, ինչպէս մենք ռուս կապիտալիստներէի ընդդիմութիւնը կտարեցինք, ապա՝ այդ դէպքում, ո՛չ գերմանական և ոչ էլ ուրիշ կապիտալիստները չեն կարող բաւականաչափ լուրջ փտանդ լինել յաղթական բանւոր դասակարգի համար, այն ժամանակ հերիք կլինի, հասարակութեան իւրաքանչիւր անդամ օր գործարանում 6 ժամ է աշխատում, մի քանի ամսաւ ընթացքում օրական 2 ժամ սովորի դէնք գործածել, ու ամբողջ ժողովուրդը կիմանայ թէ ինչպէս հաշիւ տեսնի ներքին թշնամու հետ:

Եւ այսպէս, Պարոն Նախագահ, թէ և մենք մեր կաշի վրայ փորձեցինք, թէ ինչ են նշանակում Ձեր խոստումները, այնուամենայնիւ մենք կանգնեցինք միջազգային խաղաղութեան խնդրի և ժողովուրդներէի դաշնակցութեան առիթով Ձեր արած առաջարկութեանց հողի վրայ: Միայն մենք աշխատեցինք այնքան խորացնել Ձեր առաջարկները, որ նրանցից դուրս չգան հետեւանքներ, որոնք այնքան կհակասեն Ձեր խոստումներին, որքան այդ տեղի ունեցաւ Ռուսիային խոստացած Ձեր օգնութեան նկատմամբ: Ժողովուրդներէի դաշնակցութեան մասին

արած Ձեր առաջարկները մենք փորձեցինք աշխատանքի աշխատանքի, որ ժողովուրդներէի դաշնակցութիւնից դուրս չգայ կապիտալիստներէի դաշնակցութիւն՝ ժողովուրդներէի դէմ: Եթէ Դուք համաձայն չէք մեզ հետ, մենք բնաւ հակառակ չենք, որ Ձեր խաղաղութեան պայմանները հրապարակային ընթացքին ենթարկւին, ինչպէս որ այդ պահանջում է Ձեր խաղաղութեան ծրագրի I յօդւածը: Մանրամասնութիւններէի վերաբերմամբ մենք հեշտութեամբ կհամաձայնենք, եթէ դուք կանգնէք մեր առաջարկներէի հողի վրայ:

Բայց հնարաւոր է և մի ուրիշ բան: Մենք գործ ենք ունեցել Արխանգելսկի յարձակման և Սիբիրի արշաւանքի նախագահի հետ, մենք գործ ենք ունեցել նոյնպէս ժողովուրդներէի դաշնակցութեան ծրագրի հեղինակ նախագահի հետ: Այս նախագահներէից առաջինը չէ՝ արդեօք իրապէս ամերիկեան կապիտալիստական կառավարութեան քաղաքականութիւնը վարող նախագահը: Արդեօք Ամերիկեան կառավարութիւնն ամերիկեան ակցիօներական ընկերութիւններէի, արդիւնաբերական, առևտրական, երկաթուղային ամերիկեան տրեստներէի, ամերիկեան բանկերի, մի խօսքով ամերիկեան կապիտալիստներէի կառավարութիւնն չէ: Եւ չեն կարող արդեօք ամերիկեան այդ կառավարութիւնից բղխող առաջարկները ժողովուրդներէի դաշնակցութեան մասին այն հետեւանքը տալ, որ ժողովուրդները նոր շղթաներով կկաշկանդւեն, և կստեղծւի միջազ-

1003
11834

դային մի տրեսա բանւորներին շահագործելու և թոյլ ժողովուրդներին ճնշելու համար: Իսկ այդ դէպքում, Պարոն Նախագահ, Դուք ի վիճակի չէք լինի մեր հարցերին մեզ պատասխան տալ, և մենք բոլոր երկրների բանւորներին կասենք, «Զգուշացէ՛ք. տակաւին կոտորւում են պատերազմի դաշտում Ձեր միլիոնաւոր եղբայրները, որոնց իրար դէմ է հանել բոլոր երկրների բուրժուազիան, և կապիտալի գլխաւորներն արդէն աշխատում են իրար հետ համաձայնութեան դալ, որպէսզի կենդանի Ֆնացածներին կարելի լինի ճնշել միացեալ ուժով, երբ նրանք պատերազմի լանցաւորներից հաշիւ կպահանջեն:

Սակայն, Պարոն Նախագահ, որովհետեւ մենք բնաւ չենք կամենում պատերազմել Ամերիկայի դէմ նոյն իսկ այն ժամանակ, երբ այնտեղ ժողովրդական կոմիտեների Խորհուրդը տակաւին չէ փոխարինել Ձեր կառավարութեան, և Ձեր տեղը տակաւին չէ բռնել Նւզենի Դէքսը, որին այժմ դուք բանտում եք պահում. որովհետեւ մենք բնաւ չենք կամենում պատերազմել Անգլիայի դէմ նոյնիսկ այն ժամանակ, երբ դեռ պարոն Լյուդ Զորչի կարինետը չի տեղի տւել ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդին Մակլինի գլխաւորութեամբ. որովհետեւ մենք բնաւ չենք կամենում պատերազմել Ֆրանսիայի դէմ մինչև իսկ այն ժամանակ, երբ Կլեմանսօի կապիտալիստական կառավարութիւնն այնտեղ չի փոխարինւել Մերհէյմի բանւորական կառավարութեամբ, ճիշտ այն-

պէս, ինչպէս, որ մենք հաշտութիւն էինք կնքում Վիլհելմ կայսրին իր գլուխն ունեցող Գերմանիայի իմպերիալիստական կառավարութեան հետ, որին Դուք աւելի լաւ չէք վերաբերւում, Պարոն Նախագահ, քան մենք—Բանւոր-Գիւղացիական և Յեղափոխական Կառավարութիւնս՝ Ձեզ,—ուստի մենք առաջարկում ենք Ձեզ ի վերջոյ, Պարոն Նախագահ, Ձեր զաւնակիցների հետ միասին քննութեան առնել ստորև բերւած խնդիրներն ու մեզ տալ նրանց ճիշտ, միանգամայն գործնական պատասխան: Մտադի՞ր են, արդեօք, Ամերիկայի, Անգլիայի և Ֆրանսիայի կառավարութիւնները ձեռք բաշել ոռւս ժողովրդի արիւնն ու ոռւս քաղաքացիների կեանքը պահանջելուց, եթէ ոռւս ժողովուրդը համաձայնի վճարել դրա համար և փրկանք տալով, իր գլուխն ազատել ճիշտ այնպէս, ինչպէս որ լանկարձակի յարձակման ենթարկւած մարդը փրկանք տալով իր գլուխն է ազատում իր վրայ յարձակում դորձած մարդուց: Եթէ այո՛, ապա այդ դէպքում ի՞նչ տուրք են պահանջում ոռւս ժողովրդից Ամերիկայի, Անգլիայի ու Ֆրանսիայի կառավարութիւնները: Պահանջո՞ւմ են արդեօք նրանք, որ իրենց տրւեն կոնցեսսիաներ, որ որոշ պայմաններով իրենց լանձնւեն երկաթուղիներ, հանքեր, ոսկու հանքեր և այլն, թէ՛ հողային գիշուֆներ, Սիբիրի կամ Կովկասի որ և է մասը, կամ Մուրմանեան ափը: Պարոն Նախագահ, մենք սպասում ենք Ձեզնից, որ Դուք որոշակի կպայտնէք, թէ իսկապէս ի՞նչ պահանջներ էք

առաջադրում Դուք և Ձեր դաշնակիցները, ինչպէս նաև կյայտնէք, թէ ունի՞, արդեօք, Ձեր Կառավարութեան և համաձայնութեան միւս պետութեանց կառավարութիւնների դաշնակցութիւնն այնպիսի մի միութեան բնաւորութիւն, որ կարելի լինի համեմատել Ռուսիայից դիվիդենդ (շահ) ստանալու նպատակով կազմած ակցիոներական ընկերութեան հետ, կամ գուցէ Ձեր դաշնակից կառավարութիւններն առանձնակի պահանջներ կանեն, և եթէ այո՞, ապա՝ ո՞րպիսի պահանջներ: Մասնաւորապէս մեզ հետաքրքիր է իմանալու, թէ ի՞նչ են ցանկանում անել Ձեր Ֆրանսիական դաշնակիցներն այն միլիարդաւոր ռուբլիների խնդրի նկատմամբ, որ Պարիզի բանկիրները փոխառաքար տւել են Ռուսիայի բռնաւորներին, սեփական ժողովրդի թշնամի տրագործ ցարական կառավարութեան: Ինչպէս Դուք, Պարոն Նախագահ, այնպէս և Ձեր Ֆրանսիական դաշնակիցները չեն կարող չիմանալ, որ պատերազմից հիւժւած և իր տնտեսութիւնը բարձրացնելու նպատակով ժողովրդական Խորհրդային Իշխանութեան բարիքները տակաւին չօգտագործած ռուս ժողովուրդն ի վիճակի չի լինի լիովին վճարելու Ֆրանսիայի բանկիրներին ցարական կառավարութեան կողմից ի չարս գործադրած միլիարդները նոյնիսկ այն դէպքում, եթէ Ձեզ և Ձեր դաշնակիցներին յաջողւելու լինէր նւաճել ամբողջ ռուսական երկիրն ու արիւնով ողողել, — մի բան, որ թոյլ չի տալ անելու մեր յեղափոխական հերոս Կարմիր Բա-

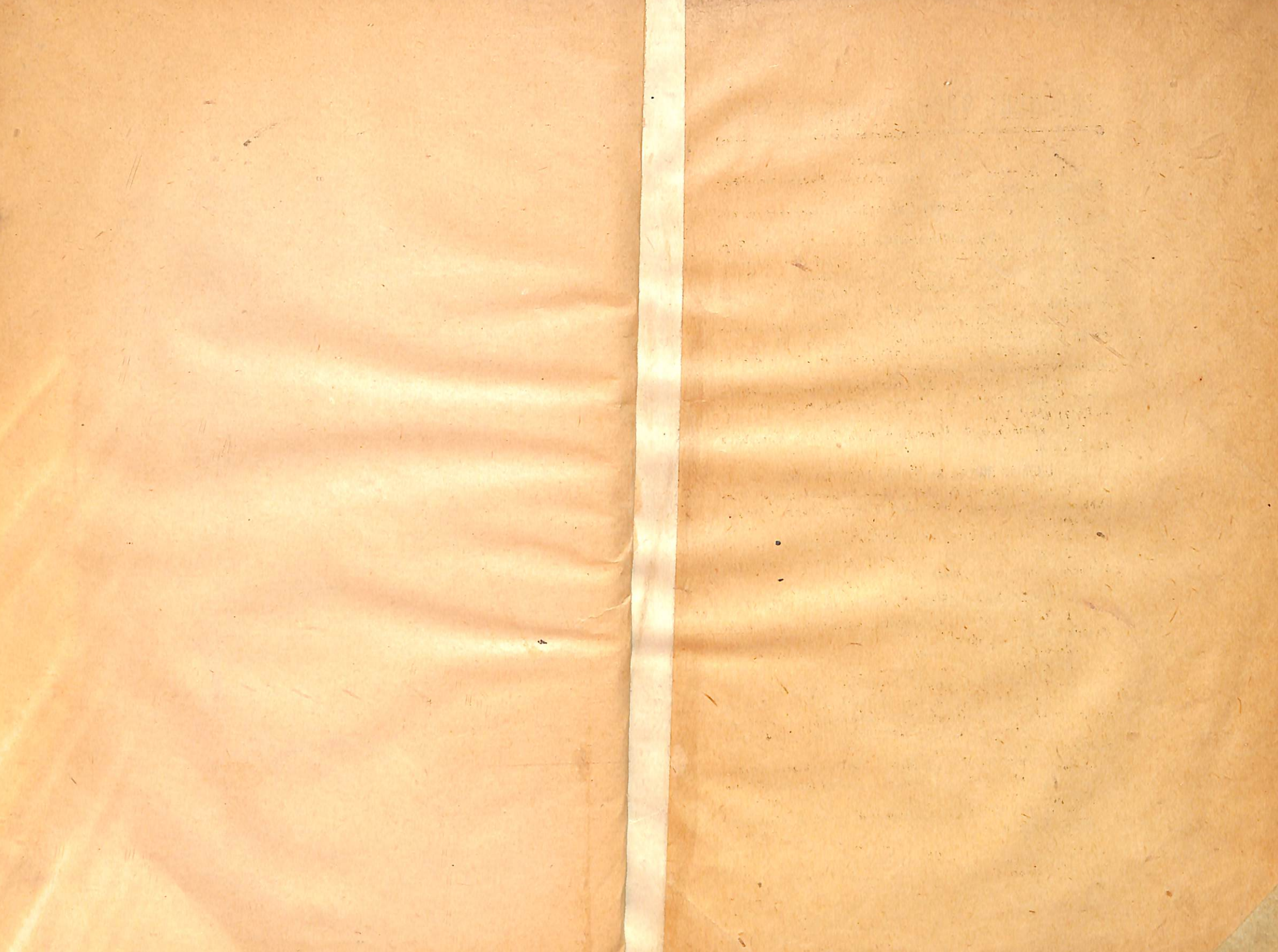
նակը: Առաջադրում են արդեօք Ձեր Ֆրանսացի դաշնակիցները պահանջ՝ այդ տուրքն իրենց մասմաս վճարել: Եթէ այո՞, ապա այդ դէպքում ի՞նչպիսի ժամանակամիջոցներով. նախատեսնո՞ւմ են արդեօք նրանք, որ իրենց պահանջները ռուս ժողովրդի ձեռքով ստապաւած ցարական խալտառակ կառավարութեան միւս պարտատէրերին ևս կըրդեն նման պահանջներ անել: Մենք թոյլ չենք կարող տալ մեզ մտածելու անգամ, որ Ձեր կառավարութիւնն ու Ձեր դաշնակիցներն արդէն չունին պատրաստի պատասխան այն ժամանակ, երբ Ձեր ու նրանց զօրքերն արդէն ճիշդ են թափում մեր երկրում յառաջ խաղալու, մեր պետութիւնը զրաւելու և ստրկացնելու ակնյայտ նպատակով: Ռուս ժողովուրդը, յանձինս ժողովրդական Կարմիր Բանակի, իր երկրին պահակ է կանգնել և արիաբար կուռնու է Ձեր ներխուժման և Ձեր դաշնակիցների յարձակման դէմ: Բայց Ձեր կառավարութիւնն ու համաձայնութեան միւս պետութեանց կառավարութիւններն անկասկած պէտք է որ պատրաստի ծրագիրներ ունենան, որոնց համար Դուք Ձեր զինւորների արիւնն էք թափում: Մենք սպասում ենք, որ Դուք լիակատար պարզութեամբ ու որոշութեամբ կ'այտնէք մեզ Ձեր պահանջները: Իսկ եթէ մեր սպասումը մեզ խաբի, եթէ Դուք բնու պատասխան չտաք մեր միանգամայն որոշ ու ստույգ հարցերին, մենք դրանից կ'անենք այն միանգամայն անկասկածելի եղրակացութիւնը, թէ մենք չենք սխալուում,

որ թէ Ձեր կառավարութիւնը և թէ Ձեր դաշ-
նակիցների կառավարութիւնները ցանկանում են
ստանալ ռուս ժողովրդից տուրք և՛ զբաղով և՛
Ռուսիայի բնական հարստութիւններով և՛ հողային
գրաւութիւններով: Մենք կասենք այդ՝ ռուս ժողովրդին
ու միւս երկրների աշխատաւոր զանգւածներին:
Ձեզնից պատասխան չստանալը մեզ համար լուռ
պատասխան կլինի: Ռուս ժողովուրդը կհասկանայ,
թէ Ձեր կառավարութեան և Ձեր դաշնակիցների
պահանջներն այնքան ծանր են և անազխ, որ չէք
կամենում նոյնիսկ հաղորդել Ռուս Կառավարու-
թեանը:

Արտաքին Գործերի Ժողովրդական Կոմիտեար՝

ԶԻՉԵՐԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿՈՄԻՍԱՐԻԱՏ

ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ

1. Ռ. Սոց. Ֆեդ. Խորհուրդների Հանրապետության Սահմանադրումները.
2. Ն. Լենին. «Նամակ Ամերիկեան Բանւորներին». գիրք 1 թ.
3. Վ. Ֆրիշ. «Պրոլետարական պոէզիան» գիրք 2 թ.
4. Ներշնչ. «Դէպքերը Բազում» (Հայ Յեդ. Դաշնակցութիւնը և Բազմի Խորհրդային Իշխանութիւնը) գիրք 75 կ.
5. Չիշովի. «ԲՐԵՍՏԻՑ ՅԵՏՈՅ» (Զեկուցում Խորհուրդների 5-րդ Համագումարին) գիրք 1 թ.
6. Ն. Լենին. «Կարլ Մարքս» (Համառոտ կենսագրութիւնը և մարքսիզմի շարադրութիւնը) գիրք 1 թ. 50 կ.
7. Ներշնչ. «Ինտական Յեղափոխութիւնը և պրոլետարիատի տակտիկան» գիրք 1 թ.
8. ԿԱՐԼ ԼԵՆԻՆ. I. «Կոմունիստական Կուսակցութիւնը Գերմանիայում», II. «Կարլ Լիբկնեխտը» (Լիբկնեխտի նկարագիր) գիրք 1 թ.
9. «Խորհրդային Կառավարութեան նոտան Վիլսոնին» գիրք 75 կ.

ՄԱՍՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ ԵՒ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՅՍ ԿՏԵՍՆԵՆ.

1. Կ. ՄԱՐԺՍ և Ֆ. ԷՆԳԵԼՍ—«Կոմունիստական Մանիֆեստը»—Պլեխանովի, Կաուցկու և հեղինակների լառաջարաններով.
2. Ն. ԲՈՒԽԱՐԻՆ. «Կոմունիստների ծրագիր».
3. Մ. ՊԱՎԼՈՎԻՉ (Վելտման) «Ասիան և իր դերը համաշխարհային պատերազմի մէջ».

ՊԱՏՐԱՍ ԵՆ ԵՒ ՇՈՒՏՈՎ ՄԱՍՈՒԼԻՆ ԿՅԱՆՁՆԵՆ.

1. Ն. Լենին. «Իմպերիալիզմը, որպէս կապիտալիզմի վերջին էտապ».
2. Ն. Լենին. «Պետութիւն և լեղափոխութիւն».
3. Կ. ՄԱՐԺՍ. «Պատմական երկեր».
4. Կ. ԿԱՌԻՅԿԻ. «Քրիստոնէութեան Ծագումը».
5. Կ. ԿԱՌԻՅԿԻ, ԷԴ. ԲԵՐՆՇՏԱՅՆ և այլն. «Արհաւիրքի կարապետները» (Սոցիալիզմի պատմութիւնը). 2 հատոր.
6. Ս. ԲՈՐԴԱՆՈՎ. ԵՒ ՍՏԵՊԱՆՈՎ. «Դասընթացը քաղաքատնտեսութեան».
7. Ա. ԲՈՐԴԱՆՈՎ. «Համառոտ քաղաքատնտեսութիւն».
8. Կ. ԿԱՌԻՅԿԻ. «Կ. Մարքսի տնտեսագիտական ուսուցումը».
9. Կ. ԿԱՌԻՅԿԻ. «Դասակարգային շահերի հակամարտութիւնը 1789 թ.ին».

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0200616

